

Professorit ja Tieteentekijät:

Leikkaukset koulutuksesta ja tutkimuksesta johtavat osaamisen laskuun

– näin ei tehdä tuottavuusloikkaa

Helsingissä pidetään tänään koulutusleikkauksia vastustava iso mielenosoitus. Lukiolaisten alulle panemassa mielenilmauksessa on mukana myös yliopistojen henkilöstöä.

- Lähes 600 miljoonan leikkaukset koulutuksesta ja tutkimuksesta ovat järkyttävän suuret. Kumulatiiviset vaikutukset uhkaavat vielä moninkertaistaa ne. Osaamista on aiemmin hoettu Suomen kilpailutekijänä. Ymmärrämme maan taloudellisen tilanteen haasteet, mutta koulutuksesta ja tutkimuksesta leikkaaminen ei vie Suomea uuteen nousuun – päinvastoin. Tutkimusta ja koulutusta ei tule nähdä kulueränä, vaan investointina tulevaisuuteen, toteavat Professoriliiton ja Tieteentekijöiden liiton puheenjohtajat Kaarle Hämeri ja Petri Koikkalainen.

Hallitusohjelman mukaan maisterintutkintojen määrästä aiotaan ottaa 20 prosenttia pois ja samalla halutaan alentaa kelpoisuuksia. Tieteentekijöiden ja Professoreiden mielestä näin ei Suomesta tehdä maailman osaavinta kansakuntaa eikä saada aikaan sitä tuottavuusloikkaa, jota pääministeri Juha Sipilä on peräänkuuluttanut.

Jättileikkausten kanssa samaan aikaan yliopisto- ja tiedeyhteisöltä edellytetään tieteen tason nostoa sekä lisää opetusta. Opintojen vauhdittaminen on nostettu hallituksen kärkihankkeeksi ja sen toteuttamiseksi ajetaan kolmatta lukukautta. Tämä on kuitenkin ristiriidassa yliopistolain kanssa, jossa todetaan: ”Yliopiston lukuvuosi alkaa 1. päivänä elokuuta ja päättyy 31. päivänä heinäkuuta. Opetusta annetaan yliopiston määrääminä ajanjaksoina”.

- Opetuksen järjestäminen kuuluu yliopistojen autonomiaan. Sitä paitsi yliopistoissa puhutaan nykyisin lukukausien sijaan periodeista ja niitä on yleensä neljä – joissakin yliopistoissa jopa viisi. Vertailun vuoksi mainittakoon, että huippuyliopistoiksi mainituissa Oxfordissa ja Cambridgessä on käytössä kolme periodia.
- Lisäksi pitää muistaa, että opiskelijat ovat kesäisin kesätöissä. Työ- ja elinkeinoministeriön selvitykset osoittavat, että opiskeluaikainen työkokemus on erittäin tärkeää valmistumisen jälkeisen työllistymisen kannalta, liitot huomauttavat.

Kärkihankkeen arvo on annettu myös korkeakoulujen pääomittamiselle. Siitä haetaan ilmeisesti jonkinlaista kompensatiota jättileikkauksille. Liitot pitävät erikoisena, että lisäpääomittaminen on nostettu opetus- ja kulttuuriministeriön kärkihankkeeksi juuri tässä tilanteessa, jossa yliopistojen perusrahoitusta voimakkaasti leikataan.

- Pääomittaminen ei ole edullinen tai tehokas tapa tukea yliopistoja niiden akuuteissa talousongelmissa, sillä yliopistot voivat käyttää toimintaansa vain pääoman korkotuottoja.

Vaikka lahjoitukset yliopistoille ovat arvostettavia, Tieteentekijöiden liiton ja Professoriliiton mielestä tutkimus ja ylin opetus eivät voi perustua lahjoitusvarojen ja hyväntekeväisyyden varaan. Ennen vaaleja

yksityisille lahjoituksille esitettiin viisinkertaista, jopa 1000 miljoonan euron julkista vastinrahaa, jonka suuntaaminen määräytyisi yksityisten lahjoitusten perusteella.

- On hyvin kyseenalaista, että tämän mittaluokan julkisen investoinnin suunnan ratkaisisivat käytännössä yksityiset lahjoittajat. Näin suurten pääomien kasautumisella olisi kauaskantoisia, mutta demokraattisen prosessin ulottumattomissa olevia vaikutuksia yliopistojen toimintaedellytyksiin.
- Pääomitusmekanismi voisi vaarantaa opetuksen ja tutkimuksen kattavan laadun ja tasa-arvoisuuden. Kattavasti laadukasta ja tasa-arvoista yliopistojärjestelmää pidetään kuitenkin keskeisenä kansallisena vahvuutena esimerkiksi OKM:n maaliskuussa julkistaman Technopolis-raportin kansainvälisen arviointipaneelin suosituksissa.

LISÄTIETOJA:

puheenjohtaja Kaarle Hämeri (Professoriliitto), 040 568 4487;

puheenjohtaja Petri Koikkalainen (Tieteentekijöiden liitto), 050 544 7442